

ПРОГРАМА ЗА ЗАКРЕПНУВАЊЕ НА БАЛКАНСКИОТ РИС

Билтен

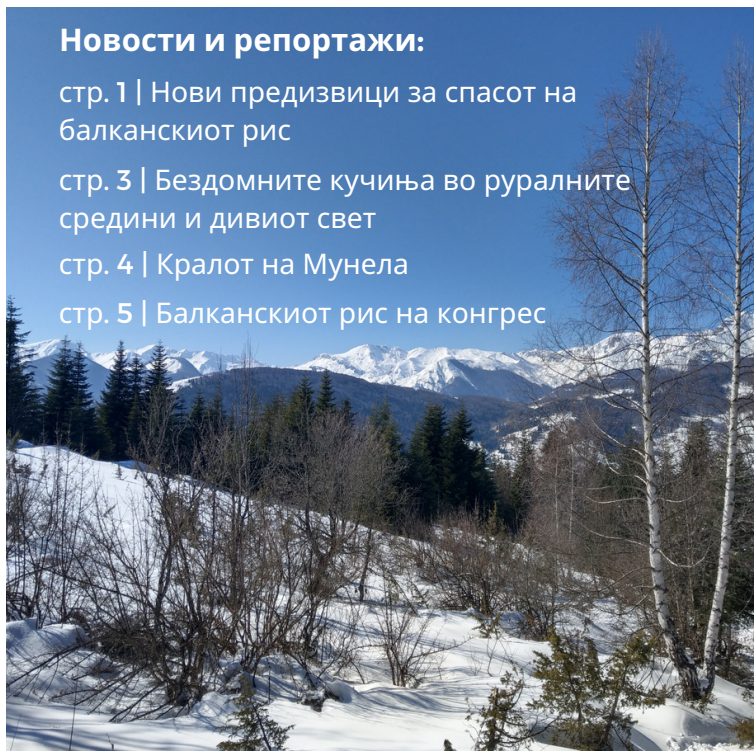
Новости и репортажи:

стр. 1 | Нови предизвици за спасот на
балканскиот рис

стр. 3 | Бездомните кучиња во руралните
средини и дивиот свет

стр. 4 | Кралот на Мунела

стр. 5 | Балканскиот рис на конгрес

НОВИ ПРЕДИЗВИЦИ ЗА СПАСОТ НА БАЛКАНСКИОТ РИС

Автор на текстот: Мануела фон Аркс

Програмата за закрепнување на балканскиот рис во септември започна со нов проект. Како што споменавме во минатите билтени, и покрај нашите заложби, на балканскиот рис сè уште црно му се пишува. Затоа правиме дополнителни анализи и бараме начини како во следните пет години да ги сузбиеме факторите што влијаат врз малата преостаната популација.

Ова подразбира подобрување на условите за опстанок, во смисла на живеалиште и плен, но и намалување на смртноста предизвикана од човекот преку зголемување на свесноста и подобро спроведување на законот. Се разбира, ништо од ова не можеме да оствариме самостојно, туку само заедно со властите, мештаните, пошироката јавност и одговорните чинители.

Со оглед и дека популацијата на балканскиот рис е мала веќе со децении, нè загрижува и ниската генетска варијабилност. Соочени сме со многу прашања за генетската состојба на ова животно и како таа ќе влијае врз неговото закрепнување. А бидејќи во рамки на тимот не сме стручни по ова прашање, решивме да организираме работилница со група генетичари што работат на рисот или на слична проблематика. Работилницата се спроведе од 2–3 ноември 2022 година во Ементал, Швајцарија (види слика). На настанот имаше неколку презентации, а по секоја од нив се остави простор за дискусија.

Како резиме, поради долготрајната изолација и малиот број единки, популацијата на балканскиот рис е со најниска генетска варијабилност од сите евроазиски рисови. Во случајот веројатно само 11 единки се размножуваат и тие ја сочинуваат т.н. ефективна популација (N_e). Кај оваа популација веќе е утврдено и зачестено парење во сродство (висока стапка на инбридинг) и поради тоа можно е да се појавуваат проблеми, како намалена отпорност кон болести и/или намалена плодност кај единките. Затоа размислуваме и за генетско зајакнување на популацијата на балканскиот рис, можност која ќе треба допрва да ја истражime во текот на проектот.

БЕЗДОМНИТЕ КУЧИЊА ВО РУРАЛНИТЕ СРЕДИНИ И ДИВИОТ СВЕТ

Автор на текстот: Александар Павлов

Напуштени и во дивина, бездомните кучиња имаат силно влијание врз дивиот свет. Во услови на стрес и страв, кај нив се буди инстинктот за опстанок и тие подивуваат. Така оставаат еколошка „трага“ во средината. Како прво, изгладнети, тие почнуваат да ловат дивни животни, самостојно или во глутници. Второ, неретко мршојадат од пленот на шумските предатори. Меѓу нив е и балканскиот рис, критично загрошено животно кое е под уште поголем притисок. Трето, бездомните кучиња се парат и со волци. Со оваа хибридизација се нарушува генскиот фонд на волкот, кој е важен за природната рамнотежа помеѓу предаторот и пленот. Кучињата дивиот свет го вознемируваат и со самото нивно присуство, па жителите на шумата честопати ги избегнуваат местата каде има кучиња.

Состојбата со бездомните кучиња во руралните средини во Македонија е горливо прашање кое мора итно да се реши. Сведоци сме дека напуштените кучиња веќе не се ретка глетка. Често се забележуваат по планинските превои на Преспа, Маврово и Шара. Во август годинава, Македонското еколошко друштво (МЕД) се осврна на проблемот и организира Трибина за бездомните кучиња во руралните средини. Се обидовме да покренеме широка дискусија меѓу македонските институции и невладините организации за влијанието на бездомните кучиња врз дивиот свет.

На настанот присуствуваа претставници од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Државниот инспекторат за животна средина, Агенцијата за храна и ветеринарство, Јавното претпријатие за третман на улични кучиња „Лајка“, Здружението за заштита на животни „Анима Мунди“ и МЕД. Освен тоа, во публиката имаше и претставници од други здруженија за заштита на животните, кои коментираа и поставуваа прашања. Сите беа согласни дека кучињата имаат силно влијание врз дивите животни и дека нешто треба да се преземе. Учесниците потенцираа дека главни фактори за сложениот проблем се неодговорните сопственици на кучиња и нефункционалниот систем за згрижување животни. Заклучокот беше дека за проблемот потребно е системско решение каде придонес ќе имаат сите чинители. Во таа смисла, потребен е акциски план со конкретни мерки, временска рамка и одговорни институции.

Трибината беше првиот чекор во еден поопсежен пристап за решавање на проблемот со бездомните кучиња. Општо е познато дека тие значително го погодуваат дивиот свет и, следствено, сево ова треба да се има на ум при кроење на политиките за заштита на балканскиот рис.

КРАЛОТ НА МУНЕЛА

*Автор на текстот: Маријане Граф
Претседател на „Австриско-албанско партнерство“
Почесен конзул на Албанија во Австрија*

Кој крал може да се пофали дека негова лика и прилика седи истопорено на вишина стражарница над дивот планински крајолик? Никој освен Неговото Височество, Рисот од Мунела, една од најретките мачки на планетава.

Статуа на рис неодамна беше поставена на стражарница во селото Гурт-Спач, во албанската област Мирдита. Настанот се случи на 4 ноември, а присутни беа претставници на ППНЕА и локалните власти, и туристички водичи и мештани. Статуата е на иницијатива на г-ѓа Маријане Граф, филантроп и Претседател на фондацијата „Австриско-албанско партнерство“. Рисот го осмислија заедно со Тури Николи, локален скулптор, создавајќи импозантно здание достоино за владетел.

Скулптурата има неколку цели. Прво, упатува на животното чија популација е пред истребување поради криволов, уништување на шумите, скорешните пожари и низа други интервенции врз живеалиштата. Второ, подрачјето каде живее ова уникатно животно го истакнува како ново заштитено подрачје на Мунела, чија заштита треба да се прошири на дивите планини на Мунела, кои се реткост во Европа.

Згора на тоа, научниците, истражувачите, заштитарите и природољупците, воопшто, местото ќе го користат за размена на професионално искуство за флората и фауната, при развој на заштитарски стратегии и како место за да остваруваат прекугранична соработка. На крај, скулптурата нè кани да го посетиме новиот еко-ресорт „Натура магика Гурт-Спач“, кој остварува приходи за малите земјоделци и обезбедува одржлива егзистенција.

А ако не го здогледате срамежливиот жител на планината, рендерите ќе ви покажат фотографии од фотозамки. Неговото присуство ќе го насетите наоколу – качувајќи се по височините на Мунела, на речиси 2000 m, преку тревните висорамнини, каде молснуваат веќе, низ недопрените стари букови шуми, и по чудниот карст. А мирот и спокојот го наоѓаат тие што денот ќе го завршат крај оган, со вкусна, традиционална храна во округлата куќарка, а утрото ќе го започнат на природните тераси со мирдитското изгрејсонце.

БАЛКАНСКИОТ РИС НА КОНГРЕС

Автор на текстот: Александар Павлов

Годинава во октомври, Македонското еколошко друштво (МЕД) го организира Шестиот конгрес на еколозите на Република Северна Македонија со меѓународно учество. На Конгресот, кој се совпадна со 50-годишнината од основањето на МЕД, учествуваа над 100 гости од 12 земји од регионот и пошироко. Настанот беше подиум каде својата истражувачка работа ја претставија научници од многу области, меѓу кои биодиверзитет и заштита на природата.

Тимот на БЛРП учествуваше на Конгресот, каде ја претстави работата со најзагрозената мачка на Балканот. *Спас за балканскиот рис*, беше пленарно предавање на англиски со кое нашиот член на тимот, Диме Меловски, даде преглед на моменталната состојба, почнувајќи со краток историјат и понатамошен осврт на тековните закани, трендовите со популацијата и теренските истражувања на пленот и живеалиштето на рисот. Исто така, со уште едно усно излагање, насловено како, *Ги поврзуваме точките: Процена на абундантноста и смената на генерации кај балканскиот рис и други цицачи*, се направи пресек на трендовите во популацијата на шумските цицачи – сознанија што произлегуваат од 14-годишната работа со фотозамки.

Програма за закрепнување на балканскиот рис (Balkan Lynx Recovery Programme - BLRP)

„Програмата за закрепнување на балканскиот рис“ е партнерски проект помеѓу фондацијата Еуронатур - Германија, организацијата КОРА - Швајцарија, Македонското еколошко друштво, ППНЕА – Албанија и ЕРА – Косово.

Повеќе информации на:
<https://www.facebook.com/balkanlynx>

Environmentally
Responsible
Action

PPNEA

PROTECTION AND PRESERVATION OF NATURAL ENVIRONMENT IN ALBANIA
• SINCE 1991 •

MACEDONIAN
ECOLOGICAL
SOCIETY

RAUBTIERÖKOLOGIE UND WILDTIERMANAGEMENT

eurONATUR